GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacţiunea şi administraţiunea: Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22. „Gazeta“ iese Mercurea, Vinerea şi Dumineca.
Preţulŭ abonamentului: Pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Ţerĭ esterne pe şése lunĭ 14 fr., pe anŭ 28 francĭ.

Anulŭ XLVII.

Sĕ prenumeră: la poştele c. şi r. şi pe la dd. corespondenţĭ.
Anunciurile: una serie garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiăcare publicare. — Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 19. Mercurĭ 15 (27) Februariu **1884.**

Braşovŭ 15 Februariu st. v.

In timpulŭ din urmă s'a ventilatŭ în corespondenţele fóiei nóstre cestiunea décă pactulŭ încheiatŭ în Făgăraşŭ la alegerile trecute municipale de cătră alegătorii români cu partida prefectului de acolo, a fostŭ favorabilŭ causei naţionale a poporului Făgăraşanŭ séu nu. Cestiunea acésta este de-o însemnătate nu numai faptică, ci şi principiară pentru noi şi de aceea ne vomŭ încercá a ne ocupá puţinŭ cu ea.

Pe la finitulŭ anului trecutŭ organulŭ guvernamentalŭ dela Clujiŭ scriea cu óre-care bucuriă, că nu toţĭ alegătorii românĭ au luatŭ în considerare sfatulŭ fóiei nóstre, ca se nu mai stea de vorbă cu contrarii, căcĭ timpulŭ de a pactá cu partidele maghiare a trecutŭ. Eată, ḑicea numita fóie, Românii pe unde au pactatŭ totŭ au mai dobênditŭ ceva. Ca unŭ esemplŭ câtŭ de multŭ s'a pututŭ câştigá prin mijloculŭ pactărei se citá, şi se mai citéză încă de cătră unii, alegerile de funcţiunarĭ din Făgăraşŭ. Se vedemŭ décă acestŭ esemplu este valabilŭ séu nu.

Scimŭ că în comitatulŭ Făgăraşului care este aprópe cu desevêrşire românescŭ, Românii cu tóte inichităţile legei şi cu tóte neajunsele administraţiei de aḑi, formézá maioritatea în representanţa municipală şi numai o negligenţă culpabilă în conducerea afacerilorŭ naţionale ale comitatului póte pricinuí, ca acéstă maioritate se nu fie precumpenitóre. Avêndŭ maioritatea, Românii din judeţulŭ Făgăraşului sunt într'o situaţiă fórte favorabilă, de care ar trebuí sĕ se folosésca cum se cade cândŭ este în jocŭ interesulŭ şi binele poporului din acelŭ ţinutŭ.

Dér nu este vorba numai de ţinutulŭ restrînsŭ alŭ Făgăraşului, ci décă Românii din acestŭ judeţŭ voiescŭ se-şi apere într'adevĕrŭ cu succesŭ interesele lorŭ naţionale, ei trebue se-şi îndrepteze privirile ceva şi mai departe peste ţermurii Oltului şi sĕ se năsuiéscă a aduce în consonanţă lupta lorŭ cu lupta Românilorŭ din tóte părţile ţerei. Asemenea trebue sĕ caute în jurulŭ lorŭ spre a se orientá asupra adevĕratelorŭ tendinţe ce le urmăresce sistemulŭ de guvernare actualŭ, ca nu cumva prin blândeţa séu purtarea precautá a vr'unui representantŭ alŭ guvernului sĕ fie seduşi a crede, că intenţiunile celorŭ dela putere ar fi faţă de dênşii mai binevoitóre decâtŭ faţă de fraţii lorŭ din celelalte judeţe.

Esaminândŭ mai de aprópe tóte împrejurările la ce resultatŭ ajungemŭ? In Făgăraşŭ ca pretutindenea se urmăresce de cătră ómenii puterei acelaşŭ scopŭ: aservirea elementului românŭ prin desbinarea şi nimicirea forţelorŭ lui naţionale şi mai pre susŭ de tóte maghiarisarea lui prin introducerea limbei maghiare în administraţiune şi în şcóle. Maghiarii din judeţulŭ Făgăraşului formândŭ numai o fracţiune neînsemnată nu potŭ urmărí scopulŭ atinsŭ decâtŭ numai pe duóe cărărĭ: séu prin forţa brutală, sprijiniţĭ fiindŭ de cătră puterea centrală, séu prin paralisarea forţei de resistenţă a elementului românescŭ, cu ajutorulŭ unorŭ compromise dictate de interesele momentului, nisce pacturĭ putrede şi ademenitóre cu ajutorulŭ cărora capulŭ judeţului, prefectulŭ, speréză a-şi creá unŭ partidŭ între Românĭ, celŭ mai bunŭ mijlocŭ de a impiedecá orĭ-ce mişcare de sine stătătóre, care ar ávé de scopŭ apĕrarea intereselorŭ adeverate românescĭ.

Remâne o cestiune deschisă décă Românii din Făgăraşŭ au fost constrînşĭ prin situaţiunea lorŭ nefavorabilă a încheiá pactulŭ cu prefectulŭ séu nu. Décă de astădată n'au avutŭ decâtŭ numai patru voturĭ maioritate, a lorŭ numai este vina, căcĭ nu s'au îngrijitŭ de cu vreme aşi asigurá interesele şi au lăsatŭ ca în comisiunea verificătóre se între mai mulţĭ Ungurĭ decâtŭ Românĭ. Dér, abstragêndŭ dela acésta, noi nu vedemŭ ce rĕu ar fi pututŭ urma pentru Românii Făgărăşenĭ décă ar fi refusatŭ a încheiá pactulŭ propusŭ.

Prefectulŭ în orĭ şi ce casŭ trebuia se ţină contŭ de voinţa maiorităţii române şi décă totuşĭ n'ar fi băgat'o în sémă urmarea ar fi fost că şi-ar fi creatŭ însuşĭ o situaţiune primejdiósă. Astfelŭ înse dobêndindŭ dela Românĭ concesiunĭ fórte însemnate prin pactŭ, cum e ocuparea unorŭ posturĭ cardinale cu mameluci şi cedarea dreptului de a alege pe vice-pretorii (ajutorĭ de subprefecţĭ) situaţiunea Românilorŭ, ear nu situţiunea lui a devenitŭ nefavorabilă şi, ceea ce este mai tristŭ, tóte actele ilegale ce se comitŭ în interesulŭ maghiarisărei începêndŭ dela introducerea limbei maghiare în afacerile oficiului orfanalŭ din Făgăraşŭ se comitŭ sub mantaua acelei învoielĭ.

Décă Românii Făgărăşeni ar fi refusatŭ a se incheiá împăciuirea propusă ei ar fi dobênditŭ celŭ puţinŭ atâtŭ câtŭ au dobênditŭ prin învoiélă, dér ar fi câştigatŭ de sigurŭ ceva mai multŭ şi încă ceva fórte însemnatŭ: ceea ce s'a făcutŭ şi se lucréză din partea ómenilorŭ stăpânirei în paguba intereselorŭ poporului românŭ din judeţulŭ Făgăraşului nu ar fi apărutŭ ca făcutŭ şi lucratŭ cu consêmţemêntulŭ Românilorŭ.

Cronica evenemintelorŭ politice.

Cei dela consorţiulŭ frăţietăţii Nr. 1 şi Nr. 2 au câştigatŭ aliaţĭ într'o f ó i ă s l o v a c ă ce apare în Trencinŭ sub numele de „S v o r n o s t“, care a începutŭ şi ea se dăscălésca pe naţionalii croaţĭ pentru că sunt nemulţumiţĭ cu starea lucrurilorŭ şi se temŭ de maghiarisare. Foile maghiare îi dau deja atestatulŭ de „derék lap“ (fóie bravă). Vorbindŭ despre maghiarisare numitulŭ organŭ slovacŭ alŭ „împăcăciurei“ nu vede nicĭ câtŭ vr'o primejdiă şi găsesce, că nobilimea slovacă din Ungaria de susŭ s'a maghiarisatŭ şi cu tóte astea îi merge fórte bine (sic!) In fine împută celorŭ, carĭ se luptă contra maghiarisărei, că ei ar voi numai se seducă poporulŭ, se'lŭ înstrăineze de patria lui maghiară şi se 'lŭ câştige pentru idea panslavismului. Se vede, dér că marfa împăciuirei şi a frăţietăţii se vinde pretutindenĭ în Ungaria şi că consorţiulŭ ce s'a fundatŭ în Pesta nu se mărginesce numai la aceea de a face propagandă între Românĭ. De ce se fie Slovacii mai puţinŭ fericiţĭ decâtŭ Românii?

Pedépsa de mórte în contra omorîtorilorŭ comitelui M a i l a t h: Pitely, Spanga şi Berecz a fost esecutată Sâmbătă diminéţă în Budapesta. In urma acestei esecutiuni s'a observatŭ în clasele de mai josŭ o mare mişcare. S'au adunatŭ pe strada Kerepes cete de ómeni, carĭ părcau nemulţămiţĭ. Se ḑice, că s'ar fi auḑitŭ facêndŭ-se asemĕnărĭ între casulŭ dela Tisza-Eszlar, unde au scăpatŭ toţĭ acusaţii şi între rigórea esecutiunei de Sâmbătă. Agitaţiunea a crescutŭ astfelŭ încâtŭ poliţia a fost silitŭ a recurge la ajutorŭ militarŭ, formându-se unŭ cordonŭ în stradele din vecinătatea penitenciarului. Aceste sunt semne, ce vedescŭ nemulţumirea claselorŭ de josŭ ale societăţii cu justiţia maghiară.

Ministrulŭ de finance unguresců, comitele S z a p á r y şi celŭ de comerciu, comitele S z e c h e n y i se află acum în Viena. Despre scopulŭ călătoriei lorŭ se telegrafézá din Pesta: Presenţa ministrului de finance în Viena stă în necsŭ numai şi numai cu transacţiunĭ financiare. E usŭ, ca ministrulŭ sĕ presenteze în persónă spre sancţionare legea budgetară votată de parlamentŭ şi din acéstă causă sĕ facă monarchului unŭ raportŭ despre starea financiară. Asta a dusŭ de astă-dată pe comitele Szapáry la Viena. Acesta va aduce cu sine legea budgetară sancţionată, care apoi va fi publicată în fóea oficială. Ministrulŭ de comerciu comitele Szechenyi a plecatŭ de asemenea aḑi diminéţa la Viena, pentru ca sĕ conferéze cu guvernulŭ austriacŭ asupra mai multorŭ afacerĭ de ale resortului sĕu. Şi călătoria acestui ministru e fără de mare însemnătate.

Cunoscuta scriitóre francesă Madame Edmond A d a m dela „Nouvelle Revue“ invitată fiindŭ de cătră Regina României va plecá ḑilele aceste la Bucurescĭ pe la Viena, în care oraşŭ se ḑice că va zăboví câteva ḑile şi va ţiné şi o prelegere publică.

Sub titlulŭ „Rusia“, „L'Italie“ arată s i t u a ţ i u n e a R u s i e i. Ḑiarulŭ din Roma ḑice: „O situaţiune ca ceea a Rusiei n'are de câtŭ duóe eşirĭ: „C o n s t i t u ţ i u n e a s é u r e s b e l u l ŭ. Ar ḑice cine-va, că consiliarii ţarului lucréză pentru a-i închide ambele eşirĭ. Ne putêndŭ crede o asemene orbire, care merge până a nu vedé ce vede tótă lumea, cu greu ne vine a admite, că călĕtoria d-lui de Giers s'a făcutŭ în scopŭ pacinicŭ, mai cu sémă cândŭ acestŭ scopŭ de nimenĭ n'a fostŭ esplicatŭ în modŭ limpede. Décă ministrulŭ rusŭ nu s'a dusŭ la Berlinŭ şi la Viena de câtŭ pentru a dechiará că manţine tractatulŭ dela Berlinŭ, care a fostŭ lovitŭ atâtŭ de durerosŭ amorulŭ propriu alŭ Rusiei, negreşitŭ că elŭ n'a avutŭ trebuinţă de a face marĭ silinţe pentru triumfulŭ misiunii sale. Décă însĕ s'a dusŭ la Berlinŭ pentru a obţiné v o i a d e a m e r g e l a C o n s t a n t i n o p o l e, şi décă a dobêndit-o, prin condiţiunĭ ce sunt încă tainice, ministrulŭ lui Alessandru III ar meritá numele de diplomatŭ dibaciu, ce-i dau unii, deşi elŭ n'a făcutŭ pân'acum nimicŭ pentru ca sĕ-lŭ merite. In adevĕrŭ, numai mergêndŭ la Constantinopole şi deplinindŭ ast-felŭ dorinţa tutorŭ Ruşilorŭ Ţarulŭ va puté obţiné voia de a fi fără pedépsă autocratŭ până la sfîrşitulŭ vieţii sale. Décă elŭ este asiguratŭ că, în acéstă cale nu va întêlní armata germană, nu vedemŭ cine l'ar mai puté oprí de a ajunge. Este mare îndoiélă că Austria, singură, va cutezá chiarŭ sĕ încerce d'a-i închide drumulŭ. Décă presupunerile nóstre sunt adeverate, se înţelege pentru ce d. de Giers a pututŭ ḑice că este fórte mulţămitŭ de Berlinŭ, dér mai puçinŭ de Viena.“

„Românulŭ“ face o ochire generală asupra politicei Europei. Elŭ constată că: „Starea Europei este tare încurcată. Germania este singura, putere care conduce totulŭ.“ Aşa fiindŭ, „Român.“ crede că România, ca putere cu totulŭ mică, trebue sĕ lupte de a dobêndí ca Germania sĕ-o lase sĕ-şi păstreze neutralitatea ei. Repeţimŭ însĕ — ḑice elŭ — că n'avemŭ mare speranţă, că ni se va dá acum ce ni s'a refusatŭ la resbelulŭ ruso-turcŭ. Trebue însĕ sĕ ne facemŭ datoria. Trebue apoi sĕ ne mărimŭ şi sĕ ne întărimŭ armata, din tóte puterile nóstre unite. Trebue sĕ întărimŭ armata dându-i şi puterea cea mare, ce n'o póte dá de câtŭ o naţiune, care este în tóte liberă şi care se sémte fericită prin dreptatea şi libertatea, de care se bucură.“

Prenumeră:

In ajunulŭ alegeriloră.

Cetimŭ în „N. fr. Presse“ :

„Periódа dietei actuale unguresci se apropie de finitulŭ seu, alegerile cele nóuĕ se arată pe orizontŭ și față că aceste alegecĭ este lucrulŭ celŭ mai firescŭ, că partidele diferite sĕ se prégătéscă pentru luptele electorale. Alegerile viitóre vorŭ decide, décă va mai esistá ministeriulŭ Tisza séu ba. Ministeriulŭ acesta a trecutŭ dela introducerea sa prin multe lupte și prin diverse crise, dér astădĭ merge spre o luptă de totŭ nouă și principială. Astădĭ nu se tractéză numai despre ministeriulŭ actualŭ ci cu deosebire despre partida ce-lŭ susține și despre sistema lui guvernamentalŭ. Norii cei negri, carĭ întunecă orizontulŭ Europei, își aruncă umbrele lorŭ și asupra Ungariei. Acea putere, care a spartŭ în parlamentulŭ Germaniei maioritatea liberală, care a împinsŭ pe Germanii din Austria în minoritate, sguduie și basele sistemului liberalŭ alŭ Ungariei. Și aicĭ își redică partidele cele vechĭ, ce păreau uitate, capulŭ lorŭ, și aicĭ pretindŭ boerii puterea și în Ungaria crede reacțiunea politică confesională și socială, că i-a sositŭ timpulŭ și âmblă după aliațĭ, pe carĭ în parte i-au și aflatŭ și speréză, că cu ajutoriulŭ lorŭ vorŭ triumfá la alegerile cele nóuĕ.

Nu trebue sĕ ne conturbe împrejurarea, că o parte a presei maghiare liberale nu crede, că sistemulŭ de guvernŭ actualŭ nu póte fi sguduitŭ alegerile viitóre. Acéstă presă s'a înșelatŭ nu numai odată și evenemintele o vorŭ desaprobá-o și acum. Agitațiunea antisemitică a devenitŭ o putere, își află partisanĭ și patronĭ în cercurile cele mai decisive din Ungaria, ba nicĭ aceea nu mai este unŭ secretŭ publicŭ că chiar cabinetulŭ Tisza este influințatŭ de acéstă agitațiune. Predicatorii ambulanțĭ creștinĭ socialĭ află ascultare și în castelele nobililorŭ unguresci. Apponyi și Zichy nu sunt mai pe josŭ cu cutezanța și fanatismulŭ, decâtŭ Belcredi și Lichtenstein. Partida ultramontană conservativă a datŭ odată peptŭ cu Tisza cu ocasiunea căsătoriilorŭ amestecate și ministeriulŭ au fostŭ învinsŭ de boerĭ. Nicĭ aceea nu s'a adeveritŭ, că maioritatea, care a trântitŭ legea pentru căsătoriile micste a fostŭ numai improvisată. Acéstă maioritate s'a cristalisatŭ și va formá elementele oposiționale pentru camera ablegațiloră. Orĭ câtŭ de eterogene, sunt elementele ce formézá oposițiunea cea nouă, totuși va fi destulŭ de puternică pentru scopurile sale negative. Partidele conservative nu sunt scrupulóse în alegerea aliațiloră lorŭ parlamentarĭ. Conservativii ungurĭ nu se vorŭ gândí multŭ la principiile, ce le profeséză aliații lorŭ numai sĕ restórne sistema actuală. Tisza față de partida cea nouă este în avantagiu, că are totŭ aparatulŭ guvernamentalŭ în mâna sa și va scí sĕ-lŭ întrebuințeze în favorulŭ sĕu. Déră elŭ a arătatŭ în timpulŭ din urmă unŭ modŭ ostentativŭ, că se bucură de încrederea coronei și acésta póte sĕ-i fie încă de mare folosŭ în lupta c'unŭ adversarŭ, care cu predilecțiune tinde a orbí lumea cu strălucirea coronei. Dér nicĭ puterea de care dispune d. Tisza, nicĭ bunăvoința monarchului n'au pututŭ împiedecă până acuma lucrarea de subminare, care tinde a resturnă sistemulŭ liberalŭ în Ungaria. Credința, că în Ungaria nu esistă o partidă ultramontană în sensulŭ adevĕratŭ alŭ cuvêntului, este deja nimicită. Ea esistă ca și în Austria. Partida clericală în Ungaria nu se mai mulțămesce cu antisemitismulŭ, ea declară deja resbelŭ protestantismului, ea nu combate numai pe pe omulŭ de statŭ liberalŭ Tisza (?), ci și pe calvinulŭ Tisza. O voce clericală maghiară se plange, că dela inaugurarea nouei cere catolicismulŭ, care voiesce sĕ-lŭ copleșéscă. „Sĕ privimŭ numai la funcțiunarii ungurĭ începêndŭ dela ministerii până la servitorii de oficiu și de șcóle și vomŭ găsí, că pretutindenĭ calvinismulŭ este preponderantŭ. Aceeași apariţiune o vedemŭ și în institutele publice dela universitate până la școlele primare de statŭ, apoi la oficiile judecătoresci, în academia de sciințe maghiară — pretutindenĭ vedemŭ mulțime de calvinĭ. . . Trebue sĕ se indigneze și omulŭ celŭ mai moderatŭ, cândŭ vede, că de atâțĭ anĭ se procede astfeliu. . .“

De multŭ nu s'a mai audítŭ în Ungaria unŭ asemenea limbagiu și décă se manifestŭ în publicŭ o astfelŭ de amărăciune, acésta este fórte semnificativŭ pentru timpurile și opiniunile schimbate. E seriosŭ timpulŭ și liberalii în Ungaria se bage bine de sémă, căci nu póte fi o politică mai nenorocită și mai periculósă decâtŭ aceea de a disprețuí pe adversarŭ. In privința națională cestiunea croată a trebuitŭ sĕ le deschidă ochii. Tóte elementele, carĭ și-au redicatŭ la noi capulŭ și-lŭ vorŭ redicá și în Ungaria. Se mai póte óre dubitá, că ele vorŭ găsí și legătura între sine ? Ba nu au găsit'o deja în parte ? Invingerea reacțiunei și în Ungaria d-lŭ Tisza numai printr'o atitudine prudentă ar mai potéu'o împiedecá...“

Replica ce-o face „Telegrafulŭ Român“ dela 11 (23) Febr. la respunsulŭ nostru din Nr. 14 a datŭ pe față adeveratele tendințe și scopurĭ ce le urmăresce acestŭ diarŭ în serviciulŭ consorțiului frățietății, în care pretinde a ocupá loculŭ ântâiŭ, ear nu alŭ duoilea cum amŭ credutŭ noi. Pentru ca sĕ se dé pe față și sĕ se cunóscă câtŭ de colo aceste tendințe și scopurĭ reproducemŭ pasagele din urmă ale replicei. Eată-le :

„Are dreptŭ „Gazeta“, că între cele multe diare, ce ne vinŭ la mână, noi cetimŭ pre câtŭ ne ajunge timpulŭ, și o parte bunicică din „diaristica jidanomaghiară“, carea este cea mai lățită în țĕră ; și chiar pentru ca o cetimu, putemŭ constatá înrudirea cea mare între acea diaristică și între „Gazeta“ în ce privesce atâtă limbagiulŭ, câtŭ și spiritulŭ „Gazetei“ intolerantŭ, care esceléză în suspițiunări, în calumnii, în restălmăcirĭ și sofisme, va sĕ dică în arta de a îmbĕtá publiculŭ cetitoriu nu numai cu apă rece, cum ne învinuesce pre noi, ci chiar și cu alcoholŭ veninosŭ.“

„Noi pricepemŭ bine dorința cea mare, „din inimă“, ce o are „Gazeta“ pentru „prosperarea bisericii române fără deosebire de confesiune,“ de bună sémă după cunoscutulŭ proiectŭ alŭ părintelui protopopŭ Marcu din Satumare. Acéstă dorință se manifestéză pré desŭ din partea „Gazetei“; ea se manifestéză cu deosebire și acum, cândŭ pretinde dela „Telegrafulŭ română“ ca dela unŭ organŭ de publicitate alŭ bisericii, ca cunoscuta cestiune — o numimŭ mai odată gravă și delicată — sĕ o discutămŭ în meritŭ fără a aștepta sĕ vedemŭ și sĕ audimŭ, ce posițiune vorŭ luá în acéstă cestiune și ce vorŭ dice autoritățile competente : sinodulŭ, séu celŭ puținŭ consistoriulŭ archidiecesanŭ.“

„Este una din apucăturile jidane maniera dumnevóstră cinstită „Gazetă“, prin care voițĭ sĕ acoperițĭ la vedere o rană vechiă în corpulŭ națiunei române, dér cândŭ o acoperițĭ, chiar atuncĭ o sfâșiațĭ de nou în locŭ de a-i aplicá balsamulŭ vindecătorŭ, ca corpulŭ sĕ devină érăși întregŭ și sănătosŭ, cum a fostŭ înainte cu 200 de anĭ. Noi vĕdêndŭ agitațiunea spiritelorŭ, fĕtulŭ pasivității, care se încércă sĕ calce și pragulŭ consistoriilorŭ, — nu dicemŭ, că „Gazeta“ cu ai sei nu va pute face propagandă ideii sale de „uniunea bisericéscă a tuturorŭ Românilorŭ“ după proiectulŭ părintelui Marcu ; dér o dicemŭ, și o credemŭ că biserica ortodocsa română față cu astfelu de propagandă va sustá desvoltându-se pe basele ei canonice, și va avé în totŭ timpulŭ apĕrătorii sĕi în contra tuturorŭ întrigilorŭ, ce au de scopŭ slăbirea și nimicirea ei.“

„Gazeta“ într'altele ne dă epitetulŭ de „Organŭ Nr. 2 alŭ consorțiului frățietății“; noi însĕ vremŭ sĕ scie „Gazeta“ : că décă e vorba de a lucrá pentru o adevĕrată frățietate între noi Românii și apoi și între tóte popórele din țĕră, din care sĕ urmeze mulțămirea tuturorŭ și o siguritate în desvoltarea nóstră națională : atuncĭ noi ținemŭ, că avemŭ dreptŭ de a pretinde sĕ fimŭ recunoscuțĭ în acéstă direcțiune de organŭ Nr. I ; totuși pentru binele păcii ne mulțămimŭ și cu clasificarea, ce ni-o face „Gazeta“ ; speculele însĕ cu acțiunĭ și póte și cu unele subvențiunĭ pentru unu consorțiu de înfrățire după vederile și aspirațiunile „Gazetei“, le lăsămŭ bărbațilorŭ de specialitate din Brașovŭ.“

Amŭ declarat'o odată „Telegrafului“ destulŭ de lămuritŭ, că nu voimŭ se ne demitemŭ nicidecum în discusiunĭ pasionate despre obiecte, cari nu sunt la ordinea dilei. Décă „Telegraful“ cu tóte astea face capriolele (săriturile) cele mai primejdióse numai ca se aprindă foculŭ urei și a desbinăriloră între Românĭ, elŭ póte că 'și împlinesce „kutyakötelesség-ulŭ“ ce'lŭ are față de patronii sĕi vĕduțĭ și nevĕduțĭ, cari îi facŭ laudele cele mai frumóse pentru acésta purtare și 'lŭ declară prin foile din Clușiŭ ca diarŭ „fórte patrioticŭ“. (Ellenzék Nr. 46.)

Protestămŭ odată pentru totdéuna cu tótă energia în contra însinuațiuniloră ce ni le facŭ „escelenții patrioțĭ“ dela „Telegraful“. N'avemŭ necesitatea de a ne apĕrá în contra lorŭ. Publiculŭ românŭ ne cunósce și scie décă sentimentele ce le nutrimŭ pentru prosperarea naționala și bisericéscă a Româniloră sunt adeverate séu nu.

Este fórte intristătorŭ, că cei dela „Telegraful Român“ nu cunoscŭ nicĭ actele cele mai importante naționale românesci din trecutŭ, căci décă le-ar cunósce ar trebui se scie, că terminulŭ „biserica română fără deosebire de confesiune“ este adoptatŭ în programa națională dela 1848 precum și în alte acte naționale dela 1861 încóce. Și décă unŭ Șaguna nu s'a sfiitŭ de-a adoptá și a subscrie acestŭ terminŭ, domnii dela „Tetegrafŭ“, carĭ iubescŭ biserica de-o omóră cu dragostea lorŭ, nu potŭ se escitezo decâtŭ numai rîsulŭ și compătimirea lumei, cândŭ c'unŭ aerŭ donchișoticŭ se aruncă în șéua de „apĕrătorĭ ai bisericei“ față de organulŭ nostru. Lupte-se d-lorŭ cu d-lŭ Trefort décă sunt așa de viteji, căci spre a intortochiá cu intențiune cuvîntele cuiva nu sĕ recere vitejiă ci — cu totulŭ altceva.

Meghiarisarea în Secuime.

Onorate Domnule Redactorŭ ! Ca sĕ-și pótă face Românii ideă mai chiară despre progresulŭ ce l'au făcutŭ și facŭ Maghiarii întru maghiarisarea altorŭ națiuni și anume a Româniloră carĭ locuiescŭ printre Sĕcui, vinŭ a vĕ înpărtăși numele și pronumele aceloră familii române de religiunea gr. orientală, carĭ astădĭ mai trăiescŭ ca Românĭ în parochia Porambarii mari, precum și a aceloră familii românescĭ, carĭ la 1849 au fostŭ silite sĕ adópte religiunea reformată, catolica orĭ unitară, din care causă însĕ nicĭ până în dina de astădĭ nu sunt scutite de ura și persecuțiunea „frațiloră“ lorŭ sĕcui, ba în casurĭ de certe orĭ alte neplăcerĭ, ce se ivescŭ dilnicŭ printre ómeni nu se póte sĕ nu fie batjocoriţĭ cu epitetulŭ de „büdös oláh“.

Totŭ cu acéstă ocasiune Vĕ voiŭ comunicá încă o altă consemnare a familiiloră române din parochia Abásfalva, din care Vĕ vețĭ puté convinge, că și aci a făcutŭ și face maghiarismulŭ unŭ priinciosŭ secerișŭ în holda cea mare a Românismului, ba că mulțĭ bărbațĭ ilustri și deștepțĭ, cu carĭ se mândrescŭ astădĭ Maghiarii, ca cu fiii lorŭ, nu sunt alta de câtŭ Românĭ maghiarisațĭ, orĭ prin seducere orĭ prin silire, pentru ca aci fiindŭ Românii de religiunea gr. cat. după convențiunea încheiată între archiepiscopatulŭ de Blașiŭ de-o parte și între episcopatulŭ rom. cat. de Alba Julia de altă parte, trecerea dela o religiune la alta nu ar avé locŭ. — Și în mânia acestei convențiunĭ mulțĭ Românĭ uniţĭ sunt considerațĭ de sĕcui rom. cat., numai ca sĕ nu fie Românĭ.

Ĕtă consemnarea aceloră familii române :

1. Michailŭ Cristea, 2. George Szigyárto, 3. Ioanŭ Cristea sen., 4. Toma Vasiu=Vaszi, 5. Ales. Oarga=Varga, 6. Iuonŭ Oarga, 7. Luca Puia=Pulya, 8. Toma Puia, 9. Ioanŭ Duca poreclitŭ László, 10. Petru Duca, 11. Ioanŭ Popa, 12. Michailŭ Stoica sĕn., 13. Iuonŭ Cristea jun., 14. George Stanciu = Sztancsuj, 15. Ioanŭ Duca sen., 16. Teod. Stoica trecutŭ la reformațĭ, 17! Nicolae Vasiu, 18. Ioanŭ Flinta, ĭi dicŭ și Finta, 19. Mich. Stoica jun., 20. Ioanŭ Stoica, 21. Nic. Szigyárto sen., 22. Nic. Szigyárto jun., 23. Nic. Onea=Vonya, 24. Ioanŭ Tarc = Erös, 25. Nic. Samu, 26. Nic. Ana, 27. George Zănógă, 28. George Vasiu, 29. Ioanŭ Păstoriŭ = Pásztor, 30. Ales. Duca, 31 Stef. Duca, 32. Vas. Duca, 33. Nic. Stoica, 34. George Bucurŭ = Bokor, 35. Ioanŭ Szigyárto, 36. Mich. Radu = Ráduly, 37. George Stoica, 38. Mich. Samu, 39. Moisa Puia, 40. George Samu, 41. Ioanŭ Duca jun., 42. George Prodanŭ, 43. Nic. Oarga, 44. Stef. Roșca, 45. Anania Samu, 46. Nic. Gidou = Gidó = Jedu. 47. George Oarga, 48. George Onea sen., 49. George Onea jun., 50. George Lásló. 51. George Poria alias Varga, 52. Mich. Taiu, 53. George Preda, 54. Ioanŭ Puia, 55. Ioanŭ Benedictŭ = Benedek, 56. Ioanŭ Albu = Fejér, 57 Mich. Puia, 58. Petru Oarga, 59. Mich. Lásló, 60. Tivader Szigyárto, 61. Stef. Cristea, 62. Moisa Preda, 63. Zaharia Copăciuŭ = Kapocsányi, 64. Nic. Pavelŭ = Pál, 65. Andr. Suciu = Szöcs, 66. Nic. Onea, 67. Ioanŭ Păstoriŭ, 68. Vasilie Arnautŭ,

69. Solomonŭ Păstoriŭ, 70. Ales. Lásló, 71. Stef. László reformatŭ, 72. Ios. László reformatŭ, 73. Nic. Lásló, 74. Mich. Onea, 75. Ioanŭ Lásló, 76. Stef. Pavelŭ, 77. Ioanŭ Onea, 78. Stef. Laslo sen., 79. Nic. Păstoriŭ = Pásztor rom. cat., 80. George Stanciu, 81. Ioanŭ Mĕrza = Murza, 82. George Pavelŭ, 83. Lazarŭ Popa, 84. George Popa, 85. Ales. Onea, 86. Toma Onea, 87. Mich. Onea, 88. Andr. Gábor, 89. Mich. Preda, 90. Andr. Duca alias Lásló, 91. Ioanŭ Szigyárto refor., 92. Ioanŭ Szigyárto refor.. 93. George Szöcs refor., 94. George Szigyárto refor., 95. Ioanŭ Szöcs refor., 96. Bucur Veres refor., 97. Nic. Veres refor, 98. Mateiu Calimanŭ = Kelemen ref., 99. George Silvăşanŭ = Szilvás refor., 100. Ioanŭ Costea = Koszta refor., 101. Stef. Stanciu refor., 102. Ales. Stanciu refor., 103. Ioanŭ Stanciu refor., 104. Ales. Stanciu jun. refor., 105. Ales. Calimanŭ refor., 106. Mich. Stanciu sen. refor., 107. Mich. Stanciu jun. ref., 108. Ioanŭ Calimanu refor., 109. Ioanŭ Mateiu refor., 110. George Theodor refor., 111. Stef. Barabás refor. 112. Ioanŭ Todorŭ refor., 113. Mich. Hossu refor., 114. Andr. Hossu refor., 115. George Todorŭ refor. 116. Ioanŭ Csizmás ref.

Familiele enumerate dela 1—63 locuiescŭ în Porumbarii marĭ, dela 64—80 în comuna Bethfalva, dela 81—90 în comuna Porumbarii micĭ, 91—93 în Ungărei 94—97 în comuna Lutenĭ, 98—99 în Matisfalva, 100—110 în comuna Cheiatŭ şi 111—116 în comuna Bigizŭ, care tóte se ţinŭ de parochia gr. orientală din Porumbarii marĭ, unde esistă o biserică de pétră acoperită cu ţigle, clădită pe spesele mai multorŭ neguţătorĭ românĭ din Braşovŭ.

Acum sĕ vedemŭ familiele române aparţinĕtóre de parochia gr. cat. din comuna Homorodŭ-Abásfalva.

1. Ales. Frâncu = Frinkuly 2. Stef. Frâncu, 3. Moisa Frâncu, 4. Mateu Tuţiu = Tucs, 5. Rubinŭ Tuţiu = Tucs. 6. Danielŭ Tuţiu, 7. Dan. Tuţiu sen. 8, Stef. Tuţiu, 9. Ioanŭ Fiţiu = Ficzi, 10. Ios. Fiţiu, 11. Ios. Câmpeanu = Mezei, 12. Petru Tanti, 13. Nic. Cino = Czino, 14. Luca Calo, 15. Fiţiu Lidiu, 16. Ales. Calo, locuitorĭ în Abásfalva, 17. George Bogdanŭ, 18. Franciscŭ Barta, 19. Ioanŭ Baberu, 20. Stef. Lásló, 21. Mich. Baberŭ, 22. Stef. Chisi sen. 23. Mich. Chisi cătană, 24. Stef. Chisi, 25. Mich. Chisi, 26. Nic. I. Chisi, 27. Ioanŭ Cichi, 28. Ioanŭ Circo, 29. I. Fărcaşiu = Farkas, 30. Florea, 31. Andr. Florea, 32. George Florea, 33. Andr. Florea Alsó, 34. Petru Ghiurea, 35. Nic. Bogdanŭ, 36. George Bogdanŭ, 37. George Ghiurca, 38. Ioanŭ Ghiurea, 39 Mihailŭ Ghinuca, felsö, 40. Ioanŭ Andreiŭ = András, 41 Ioanu Ioanŭ jun. = János, 42. Ioanŭ Ioanŭ sen. 43. Fran. Stoica, 44. Ignatŭ Stoica, 45. Mich. Stoica, 46. Stef. Coléşa, 47. George Custură, 48. Ioanŭ Cădariu Niţu, 39. Fran. Keresztes, 50 Moisa Coléşă, 51. Stef. Caşaş = Káşaş 52. Ionŭ Micu = Kicsi, 53. Mich. Láslo, 54. Stef. Laslo, 55. Ioanŭ Goliţa, 57. Stof. Lurcea, 58. Stef. Mateiŭ Nica 59. Nic. Nicu, 60. Ales. Nicu, 61. Ioanŭ Laslo, 62. Nic. Şiorbanŭ, 63. Moisa Şandor, 64. Ioanu Monu, 65. Stef. Câmpeanu = Mezei, 66. Franciscŭ Nico, 67. Ioanŭ Nico, 68. Petru Romanŭ = Oláh, 69. Mich. Romanŭ, 70. Mich. Petru = Péter. 71. Ioanŭ Péter, 72. Stef. Péter, 73. George Ghiurca Péter, 74. Stef. Romanŭ, 75. Mich. Şorbanŭ, 76. Mich. Stoica, 77. Stef. Şorbanŭ, 78. George Şorbanŭ, 79. Ioanŭ Şorbanŭ jun., 80. Ioanŭ Şándor, 81. Şandor Şandor recte Alesandru curatórele primarŭ alŭ bisericei, 82. George Şandor, 83. Ioanŭ Oláh. 84. Martinŭ Suciu = Szöcs, 85. Andr. Solomonu, 86. Petru Suciu, 87. Ioanŭ Şorbanŭ sen., 88. Davidŭ Sabĕu = Szabó, 89. Ales. Suciu, 90. Fr. Ticoşiŭ, 91. Stef. Ticoşiŭ, 92. Ioanŭ Ticoşiŭ, 93. Mich. Goliţă, 94. Ioanŭ Todorŭ, 95. Ioanŭ Todorŭ jun., 96. Fr. Todorŭ, 97. Ioanŭ Bucurŭ = Bokor, 98. Ales. Custură, 99. Nic. Vaşiu, 100 Ioanŭ Vaşiu cătana, 101. Ioanŭ Vaşiu, 102. Stef. Káşáş, 103. Stef. Bogdanŭ, 104. Ioanŭ Renţiu, 105. Rubinŭ Forgacs, 106. Mich. Forgacs, 107. Radu Receganu, 108. Iosifŭ Renţiu, 109. Ghiţa Vaşiu, 110. Sigismund Renţiu, 111. George Vaşiu, 112. Toma Pulpa, 113. Toma Vatuiu, 114. Toma Vaşiu jun., 115. Toma Micu = Kicsi, 116. Nic. Pora, 117. Petru Lingurariu = Kalányos, 118. George Mariu = Mari, 119. Ales. Lingurariu, 120. Toma Drăganŭ, 121. Vaşiu Pulpa, 122. Ioanŭ Veconŭ, 123. Stef. Veconŭ, 124. Ioanŭ Nicolae = Miklos, 125. Busiocŭ Lingurariu, 126. Stef. Nicolae, 127. Florea Hossu, 128. Beniamin Căldărariu = Üstös, 129. Stef. Vaşiu, 130. Toma Veconŭ, 131. Toma Savuiu, 132. Ioanŭ Crediula Rosca. 133. Ilie Vaşiu toţĭ locuitorĭ în comuna Almaşŭ, 134. Casiu Dimitru = Kásas, 135. Franciscŭ Casiu, 136. George Radu sen. = Ráduly nepotŭ din frate alŭ fostului prepositŭ rom. cat. din Alba Julia, 137. George Radŭ jun. 138. Stef. Radu, 139. Ioanŭ Romanŭ, 140. George Togŭ = Czoguly, 141. Stef. Togŭ, 142. Ioanŭ Togŭ, 143. George Casiu Cătana, 144. Ioanŭ Bilea = Billé, 145. Stef. Casiu. 146. Fr. Casiu jun., 147. Ioanŭ Casiu, 148. Petru Bucur = Bukure, 149. Mich. Tiţii = Ticzi, 150. Mateiu Dimitru = Demeter, 151. Fr. Romanŭ, 152. George Noda, 153. Stef. Bukur = Bokor, 154. George Gábor, 155. Mich. Gâbor, 156. Ioanŭ Noda sen., 157. Ioanŭ Noda jun., 158. Moisa Oprea = Opra Mozsi, 159. George Palos = Pálosy. 160. Ioanŭ Palos, 161. David Lup = Farkas, 162. Stef. Laslo, 163. Ioan Bucur = Bucura, 164. Ales. Romanŭ, 165. George Romanŭ, 166. I. Nicolae Roman, 167. Marin Bucur toţĭ locuitorĭ în comuna Crăciunelŭ, 168. Petru Pora, 169. Stef. Bughia = Bugja, 170. I. Bughia, 171. Petru Bughia, 172. I. Pora, 173. I. Demeter frate cu prepositulŭ titularŭ rom. cat. din Adorheiulŭ sĕcuiescu, care a reposatŭ, la finele anului trecutŭ, 174. M. Sicĕiu orĭ Ciceiu-Xixe, 175. Nic. Todor, 176. I. Calimanŭ = Kelemen, 177. Iuliu Pora, 178. Marin Pora jun., 179. Stef. Demeter, 180. George Bucur, 181. Andr. Şorbanŭ, 182. I. Petru 183. Eva Vaşiu, 184. Fr. (Franciscŭ) Suciu, 185. I. Bughia, 186. I. Todor 187. Ios. Banciu toţĭ locuitorii în comuna Puşcanĭ, 188. Vasilie Goliţa, 189. Petru Goliţa, 190. Mih. Bucur = Bokor, 191. Simion Trifu = Trifuj Simo, 192. Petru Păstoriu, 193. Mih. Comanŭ, 194. I. Farcaşiŭ, 195. Stefanŭ Morariu = Molnár, 196. Mih. Bogdanŭ toţĭ locuitorĭ în comuna Oclandŭ, 197. Nic. Simion = Simó, 198. Mih. Moiu = Moly, 199. Stef. Moiu, 200. Fr. Todor, 201. George Tamaşiu toţĭ locuitorĭ în comuna Glienĭ, 202. Petru Sabeu = Szabó, Stef. Iósifŭ şi Fr. Sabĕu, 206. Fr. Custura locuitorĭ în comuna Remetea Homorodului, 207. Stef. Godra, 208. Petru Godra 209. Moise Godra, 210. Alesandrŭ Godra, 211. 211. Petru Godra Ioşanulŭ = Alsó, 212. Mihailŭ Coleaşa, 213. Stef. Coleaşa, 214. Ales. Ilonca = Ilonka, 215. I. Ilonca, 216. I. Romunŭ = Oláh, 217. Stefanŭ Ioanică = Iancsika, 218. Stef. Oprea, 219. Anania Poraja = Poraşi, 220. Mihailŭ Ilonca, 221. Martin Daradia = Daraghi, 222. I. Morariu = Molnár, 223. Georghe Pintea = Pintyó, 224. Stef. Dombi, 225. Solomon Lazarŭ, 226. Ios. Birişiŭ = Béres locuitorĭ în St. Mărtinulŭ Homorodului, 227. Stef. Todorŭ, 228. Fr. Todorŭ, 229. Mih. Todorŭ, 230. Stef. Bogdanŭ, 231. I. Bogdanŭ, 232. Stef. Sabĕu, 233. Fr. Sabĕu, 234. Stef. Mihailŭ = Mihály, 235. I. Bogdanŭ jun. locuitorĭ în comuna Satu-tare, 236. Stef. Romanŭ = Oláh, 237. Nic. Romanŭ, 238. George Romanŭ, 239. Grig. Romanŭ, 240. I. Stef. Gabor, 241. I. Gábor, 242. Mih. Gabor, 243. Stef. Gabor, 244. Mart. Gabor, 245. I. Vaşiŭ jun. — Vaszi, 246. Nic. Vaşiŭ, 247. Greg. Vaşiŭ, 248. Mih. Geţi, 249. I. Pulpa, 250. Ios. Grancea locuitorĭ în comuna Românescĭ.

La acestŭ locŭ observŭ, că câţi Ţigani se află prin Secuime sunt de regulă de confesiunea gr. cat. orĭ gr.-orient., şi că ei sùnt unicii, carĭ în sînulŭ familielorŭ lorŭ şi şi între sine vorbescŭ esclusivŭ limba română, ér Românii cu fórte puţină esccepţiune nu se potŭ lăudá cu acestŭ adorŭ, pentru că şi preoţii lorŭ vorbescŭ cu ei numai unguresce.

Pe Românii dela nrulŭ 168—187 îi consideră preotulŭ rom. cat. de credincioşĭ ai sĕi, pentru că le indeplinesce mai tóte serviciile bisericescĭ puţinŭ păsându-i de reclamele preotului românŭ din Abásfalva, ér cei din comuna Okland, Remetea şi Romanescĭ sunt consideraţĭ séu de unitarĭ séu de rom. cat. ba preotulŭ rom.-cat. din Românescĭ a opritŭ pe aceştĭ locuitorĭ rom. din comuna sa a mai cere mângăierea sufletéscă dela preetulŭ românŭ din Abásfalva.

Putemŭ fi mai multŭ ca sigurĭ, că în celŭ mai de aprópe deceniu în totŭ lungulŭ şi latulŭ Secuimei nu vomŭ mai aflá Românĭ, pentru că aceia vorŭ fi convertiţĭ, dér spre a-i puté păstrá pentru alte casurĭ şi pentru constatarea adevĕrulu istoricŭ ar fi fórte consultŭ, cândŭ fiecare preotŭ românŭ şi-ar conscrie pe toţĭ coreligionarii sei după nume şi pronume aşa după cum i-am conscrisŭ eu din aceste doue parochii, cândŭ am visitatŭ în tómna trecută pe unii cunoscuţĭ ai mei, ce locuiescŭ în Secuime, şi apoi din acele conscrierĭ s'ar compune câte unŭ şematirmŭ atâtŭ pentru cei gr.-orientalĭ câtŭ şi pentru cei gr. catolicĭ, pentru că trecêndŭ prin comuna Satŭmare Marevalva am înţelesŭ, că aci ar fi preste 80 de familii românescĭ, carĭ astădĭ se consideră pe rom.-cat., şi aşa în tóte satele din Secuime.

Trebue se le arătamŭ celorŭ cu masca pe ochĭ, că astfelŭ cu greu ne vomŭ puté împăcá cu tendinţele celorŭ dela „Viitorul“ pentru că o astfelŭ de frăţietate nu ne place.

Lucianŭ Flamură,
preotu românescŭ în Inocŭ.

Făgăraşŭ, 24 Febr. st. n. 1884.

Onorabilă Redacţiune! Cu provocare la articlulŭ de dto. 9 Febr. a. c. publicatŭ în Nr. 16, cu permisiunea onorab. Redacţiunĭ, facŭ rectificarea următóre.

După apariţiunea corespondenţei dto 28 Ianuariu a. c. publicată în Nr. 10 alŭ „Gazetei“ convenindŭ cu d-nii advocaţĭ Romána şi Duvlea ne-amŭ înţelesŭ, ca órecarele sĕ rĕspundă la acea corespondenţă, în câtŭ adecă cuprinde unele asertiunĭ neesacte şi descopere unŭ incidentŭ, carele ar fi trebuitŭ sĕ-lŭ tacă. Inţelegŭ cele dise despre activitatea comitetului de cincĭ membri, pactulŭ, pe carele adunarea alegĕtorilorŭ în 18 Decembre 1883 séra îlŭ primise de alŭ sĕu şi cele dise despre colecta benevolă de părale pentru a se puté în parte acoperí spesele împreunate cu atarĭ restaurărĭ. Atâta a fostŭ înţelesulŭ, dér ca sĕ scriă unulŭ orĭ altulŭ în numele tuturorŭ nu s'a decisŭ.

In Nr. 16 alŭ „Gazetei“ cu data Făgăraşŭ 9 Febr. a. c. a apărutŭ unŭ articlu, la a cărui redactare eu nu am luatŭ parte, nicĭ nu mi s'a împărtăşitŭ, nicĭ nu mi-am datŭ consêmţêmêntulŭ, cá sĕ laude pre cineva, orĭ sĕ suspiţioneze şi incrimineze pe corespondentele din nr. 10. Adaugŭ, că eu nu amŭ rugatŭ pre on. Redacţiune a „Gazetei Transilv.“ nicĭ nu am autorisatŭ pe nimenea sĕ-o provóce prin telegramă în numele meu, ca sĕ publice articlulŭ din cestiune. In altă dî am auditu de telegramă dér nu aşa, că dóră s'ar fi telegrafatŭ şi în numele meu. Prin urmare apostrofările făcute de către onornbila Redacţiune la adresa mea în observaţiunile adause nu le-am meritatŭ, şi nicĭ nu le potŭ primí.*) Consiliulŭ datŭ ilŭ voiu primí atunci, cândŭ clubulŭ naţionalŭ, respective colegiulŭ electoralŭ se va pronunţá în modulŭ corespondentului din nr. 10 alŭ „Gazetei“.

Adaugŭ, că eu mĕ ţînŭ de categoria acelorŭ muritorĭ, carĭ facŭ ce potŭ pentru promovarea binelui publicŭ comitatensŭ, bisericescŭ, culturalŭ-naţionalŭ patrioticŭ românŭ, — dicŭ încă odată, — carĭ facŭ ce potŭ, şi mânecă din convicţiune intimă, ba nu aştéptă laudele nimĕnui. Cine a disŭ: „laudantur ab his, vituperantur ab illis“ a sciutŭ ce dice, a cunoscutŭ bine pe ómenĭ.

Cine este corespondentele din Nr. 10 alŭ „Gazetei“, nu-lŭ sciu, nicĭ nu-mĭ batŭ capulŭ a-lŭ scí şi mĕ ţinŭ de disa: „Non quis, sed quid.“ Insĕ părerea mea individuală este, că acelŭ d. corespondente prin articlulŭ lăudatŭ nu a servitŭ causa nóstră naţională română în genere şi în specie cea comitatensă, séu décă a voitŭ a face acésta, atuncî şi-a alesŭ reu mijlócele. Darear bunulŭ Ddeu se nu fi lucratŭ ca acela, carele a aprinsŭ móra, ca se ardă şórecii. Puţină ostenélă, puţinŭ timpŭ se recere pentru a face discordiă, pentru a semĕna neghină între fraţĭ, déră este greu a restaurá concordia între ei, şi a curăţí neghina. Martoră ne este istoria nóstră.

Dixi! **A. Micu.**

Alba Julia 10 (22) Feb. a. c.

Stimate Dle Redactorŭ! La Aiudŭ, după cum îmĭ relatéză unŭ amicŭ alŭ meu din părţile acelea, sunt în penitenciarulŭ de acolo robĭ în numĕrŭ respectabilŭ şi încă în maioritate greco-orientalĭ. Este în edificiulŭ numitŭ şi o capelă, în care servia şi preotulŭ gr. cat. din Aiudŭ, care administrá sf. taine, îngropá etc. Cu finea anului 1883 însĕ a venitŭ la Aiudŭ unŭ preotŭ romano-catolicŭ Sĕcuiŭ, care slujesce în biserică, predicŭ în limba română, provede cu sf. taine, îngrópă ş. a. fără deosebire de rom. cat., gr. cat. orĭ gr. orientalŭ.

Pre ce canóne se póte basá una ca acésta? — Scie numai patriarchulŭ Tisza şi vlădica

---

*) Noi amŭ vorbitŭ numai pe basa corespondenţii ce amŭ primit'o şi a telegramei în care apare subscrisŭ şi numele d-lui Vicarŭ. Décă d. Micŭ respinge solidaritatea cu ideile, ce am fost siliţĭ ale combate, acésta ne póte servi numai spre bucuriă. Red.

Trefort. Eu vĕdŭ numai, că procederea „fraţilorŭ“, cu carĭ vrea sĕ ne împace „Viitorul“ n'are părechiă decâtŭ póte în purtarea Hunilorŭ, căcĭ numai aceştia póte sĕ fi fostŭ aşa de barbarĭ, ca sĕ nu lase pe bieţii criminalĭ se-şi ţină legea şi sĕ se împace cu Dḑeu şi cu consciinţa, aşa cum prescrie legea lorŭ.

Destulŭ că parochulŭ Aiudului avea salarŭ de 300 fl. pentru serviciulŭ ce-lŭ făcea la robĭ, în anii din urmă a fostŭ batjocoritŭ cu sume scăḑute neconsiderabile şi acum e eschisŭ cu totulŭ dela funcţiunea sa de părinte sufletescŭ alŭ robilorŭ. S'a ḑisŭ, că va veni şi unŭ preotŭ gr. orientalŭ, dér până acuma n'a sositŭ nicĭ unulŭ.

Sciu ceva séu nu despre acésta autorităţile mai înalte bisericescĭ?

Primiţĭ s. c. l. x.

„Moda cea mai nouă politică.“

(Continuare.)

„Luptele reformaţiunii, ale lui Rakoczi, Bocskai şi Tölyl, şi resbelulŭ pentru libertate, ce l'a purtatŭ Francisců Rákoczi II, au fostŭ totŭ atâtea ocasiunĭ pentru desbinarea naţiunei în partide şi pentru confiscaţiunĭ de moşii. Cea mai de pe urmă mare împărţire a fostŭ cea aşa numită „neoaquistica. Décă „larva“ a avutu o însemnătate mare în „corpus iuris“ şi vechia praxă judiciară s'a ocupatŭ cu unŭ cârdŭ de Tichbornes séu s'ar fi pututŭ ocupá, n e o a q u i s t i c a a servitŭ de ocasiune pentru încoronarea jăfuirilorŭ nelegale. N'ar fi de nicĭ unŭ folosŭ, a mai rĕsfoi actele referitóre la aceste fapte, căcĭ atuncĭ amŭ trebui sĕ dorimŭ acum ulteriorŭ, ca articululŭ de lege din 1741 : 21, care a terminatŭ împărţirea bunurilorŭ, sĕ se fi creatŭ mai înainte.

„Oligarchia mai tinĕră a moştenitŭ multe crorĭ de ale oligarchiei mai bĕtrâne. Baia de sânge dela Mohaciu şi foculŭ iubirei pentru patria perdută nu au curăţit'o. Cérta între partide şi egoismulŭ nu încetară. Şi cu tóte acestea nu se póte negá, că pe lângă oligarchiă a începutŭ sĕ se formeze aristocraţia maghiară. Patrioţĭ harnicĭ se aflau în şirurile acesteia. Tristele împrejurărĭ ale conjuraţiunii lui F r a n g e p a n şi Z r i n y i mai trecu încă odată ca o posomorîtă şi întunecósă negură pe dinaintea ochilorŭ, ba punctele cele negre ajunsĕ până în timpulŭ celŭ mai nou. Din partea cea mai mare a oligarchiei şi a aristocraţiei s'a formatŭ de pe timpulu lui Leopoldŭ o nobilime a curţii servilă şi flecsibilă. Acésta s'a luptatŭ în contra protestantismului şi a causei naţionale ce eră impreunată cu elŭ tocmai aşa, ca şi ultramontanismulŭ. Ea îşĭ uită limba şi deveni austriacă. În timpulŭ Mariei Teresiei nobilimea maghiară a curţii preste totŭ nu pricepea maghiaresce. Ea însăşĭ ţinea de perdută limba, cu care şi prin care trăesce Maghiarulŭ.

„Décă n'arŭ fi esistatŭ nobilime mijlociă, care a manţinutŭ naţionalitatea şi constituţiunea, Ungaria ar fi devenitŭ de multŭ provinciă austriacă. Dér şi în şirurile aristocraţiei au fostŭ bărbaţĭ escelenţĭ şi patriotici, carĭ aduseră orĭ-ce sacrificiu pentru interesele naţionale periclitate. Aceştia se luptară umĕrŭ la umĕrŭ cu G e n t r y (nobilimea de josŭ), cu sabia, cu condeiulŭ şi cu cuvĕntulŭ. Aceştia însĕ au fostŭ numai câţiva, nu întréga clasă. O mai strînsă legătură între partea liberală a aristocraţiei maghiare şi a naţiunii s'a efectuitŭ abia în seculul presentŭ.

„Partida vechiă conservativă, care se compunea din partea neliberală a aristocraţiei, aşadéră din feudalĭ, ultramontanĭ şi din nemagnaţii şi preoţii, carĭ s'au alăturatŭ la ea, din contra nu numai că nu voiá sĕ nu scie de nicĭ-unŭ progresŭ, ci provocá chiar opiniunea publică. Pe conducetorii austriacĭ, de carĭ totdéuna se aflau, şi pe cei rusescĭ, carĭ de pe timpulŭ lui Boris numai odată ne aduseră pe Ruşĭ asupra capului, nicĭ că-i mai numĕrŭ în şirurile lorŭ. Conservativii vechĭ, carĭ vorŭ fi mai trăindŭ, de sigurŭ vorŭ protestá în contra unei astfelŭ de solidarităţĭ. Sigurŭ însĕ este, că ei nu voiau străformarea liberală a naţiunii unguresci, respinseră parlamentarismulŭ şi credeau, că Ungaria nu póte fi nimica alta decâtŭ unŭ statŭ declaratŭ independentŭ numai pe hârtiă prin paragrafĭ scrişĭ frumosŭ, de vreme ce în realitate nu póte fi decâtŭ o simplă provinciă austriacă.

„Şi cum că în anulŭ 1848 nu întréga aristocraţiă a acceptatŭ străformarea, şi că o parte dintr'însa a rĕmasŭ pasivă, alta s'a dusŭ la Baden, şi numai a treia parte şi décă cea mai mică fracţiune şi-a documentatŭ patriotismulŭ pe câmpulŭ de onóre: asta trebue a se ascrie în parte acelui pesimismu, ce l'au lăţitŭ conservativii vechĭ. Ei nu credeau în viitorulŭ Ungariei. Şi totŭ G e n t r y, şi acum alăturea, ba chiar contopită cu acéstă clasa mijlociă, ce se află în desvoltare, a fostŭ, care şi-a făcutŭ datoria. Casa de susŭ eră atuncĭ aşa de despoporată, încâtŭ din lipsa de voturĭ, carĭ erau necesare pentru luarea de concluse, nu putea ţine şedinţe.“

„Capitululŭ următorŭ „A g r a r i s m u l ŭ î n s e r v i c i u l ŭ f e u d a l i s m u l u i“ ne conduce éră în presentŭ.

Sub „agrarismu“ înţelege Timoleon năsuinţele de clase actuale ale nobilimii înalte. „Agrarismulŭ“ este în ochii lui continuarea politicei, oligarchilorŭ îmbrăcatŭ într'unŭ veşmĕntŭ modernŭ şi-şĭ are reşedinţa în clubulŭ economicŭ din Pesta. Acolo ei şi-au datŭ parola sĕ mântuéscă ţĕrănimea, vorbescŭ de ficsarea unui „minimum“ de posesiune şi de într'oducerea maiorate lorŭ ţĕrănescĭ. „Dérŭ protecţiunna ţĕrănimei“, ḑice Timoleon, „e numai pretecstŭ; scopulŭ însĕ este restituirea relaţiunilorŭ feudale, deşi în formă schimbată. Ei voescŭ sĕ salveze d o m n i i l e, ér nu economia ţĕrănéscă.“ Maioratele ţĕrănescĭ sunt după Timoleon numai modelurile maioratelorŭ magnaţilorŭ. Mişcarea, a cărei ţintă este a spori proprietatea mare (latifundiulŭ) în Ungaria, e fórte nesănătósă. Căcĭ abia se mai află o ţĕră în Europa occidentală, în carea latifundiile preponderéză aşa de tare şi proprietatea mijlociă şi mai mică e redusă la nisce marginĭ aşa de strîmte, ca în Ungaria. Grămădirea de posesiunĭ în mânile unorŭ puţinĭ posesorĭ, în mânile statului, în mâna mórtă şi ale câtorva familii din înalta aristocraţiă, e o stare socială şi economică fórte nesănătósă. Prin urmare tocmai mişcarea opusă, care ţintesce a îmbucătăţĭ latifundiile şi a împărţi mai proporţionatŭ posesiunile, trebue salutată ca o ameliorare. — Aceste observaţiunĭ ale lui Timoleon se referă numai şi numai la posesiunile din Ungaria propriă.

Sĕ privimŭ acum cu broşura în mână relaţiunile caracteristice de proprietăţĭ în Ungaria propriu ḑisă, carĭ relaţiunĭ ne aducŭ aminte de permiciósa manipulaţiune cu latifundiile imperiului romanŭ!

(Va urmá.)

D i v e r s e.

(Reuniunea română de gimnastică şi de cântărĭ.) Duminecă în 12 Februariu st. v. a. c. s'a ţinutŭ a d u n a r e a g e n e r a l ă a reuniunei române de gimnastică şi de cântărĭ de aicĭ din Braşovŭ. Relativŭ cu împrejurările acéstă adunare a fostŭ binişorŭ cercetată. Conducĕtorulŭ ei a fostŭ d-lŭ profesorŭ I p o l i t ŭ I l a s i e v i c ĭ, vice-presidentulŭ Reuniunei. Din raportulŭ comitetului însemnămŭ: că s'a procuratŭ unŭ stégŭ alŭ Reuniunei în preţŭ de 300 fl. (care stégŭ s'a şi arĕtatŭ celorŭ de faţă); că în decursulŭ anului trecutŭ secţiunea de cântărĭ a datŭ două convenirĭ şi unŭ concertŭ; că totŭ în acéstă secţiune s'a deschisŭ unŭ cursŭ preparativŭ pentru începĕtorĭ, şi în fine, că în decursulŭ anului espiratŭ Reuniunea a avutŭ nenorocirea de a perde din numĕrulŭ membrilorŭ sĕi activĭ pe multŭ regretatulŭ Cipr. Porumbescu şi pe d-şóra Cornelia Romanŭ, éră dintre membrii fundatorĭ pe rĕposatulŭ comerciantŭ G. Bómbĕnŭ. — Din raportulŭ cassarului însemnămŭ, că întrările Reuniunei în decursulŭ anului espiratŭ au fostŭ de 1011 fl. 94 cr., éră cheltuielile de 700 fl. 20 cr. Capitalulŭ Reuniunei se urcă la suma de 2172 fl. 59 cr. — In comitetulŭ celŭ nou, afară de 3 escepţiunĭ, s'au alesŭ totŭ persónele de mai nainte. De conducĕtorŭ alŭ corului Reuniunei s'a alesŭ d-lŭ I a c o b ŭ M u r ĕ ş i a n u jun., éră de conducĕtorŭ alŭ esercițiilorŭ gimnastice d-lŭ profesorŭ I ó n ŭ P a n ţ u. — Dorimŭ Reuniunei nóstre tóte succesele posibile!

(Omorŭ crâncenŭ în Sibiiu.) In 21 Februariu séra între 9 şi 10 óre s'a comisŭ în strada blănarilorŭ (Kürschnergasse), casa nr. 26 o crimă îngrozitóre. Locuitorii acestei case mediculŭ de regimentŭ în pensiune Dr. Iacob Friedenwanger, femea lui (nelegitimă) Amalia Berger, copilulŭ ei Hermann, precum şi servitórea Maria Müller au fostŭ în modulŭ celŭ mai crudu ucişĭ şi măcelăriţĭ de nisce tâlharĭ necunoscuţĭ, carĭ după ce au mai şi jăfuitŭ totŭ ce au aflatŭ au datŭ focŭ locuinţei. Pompierii fiindŭ insciinţaţĭ au sositŭ pe la órele 10 la faţa locului, dér au aflatŭ pórta închisă. Ei au spart'o cu ajutorulŭ unei securĭ şi au întratŭ în curte, aicĭ au aflatŭ cadavrulŭ medicului, cu gâtulŭ tăiatŭ şi cu pântecele spintecatŭ. In odăile, unde ardea, au fostŭ aflate celelalte victime, femea'a, copilulŭ şi servitórea, toţĭ morţĭ cu gâtulŭ tăiatŭ şi acoperiţĭ cu rane pe corpu. Foculŭ fŭ stinsŭ şi victimele fură transportate în spitalŭ. Scopulŭ tâlharilorŭ — se crede, că au fostŭ patru inşĭ a — fost pe lângă resbunare şi jăfuirea familiei memorate. Ei au dusŭ cu sine tóte obiectele de valóre, losurĭ, inele, cercei, césornice cassa Werthaimiană s'a deschisŭ şi nu s'a aflatŭ nimicŭ într'însa, se vede că şi de aicĭ au luatŭ totŭ ce au găsitŭ. La mediculŭ ucisŭ, care făcea afacerĭ de cămătăriă se aflau şi multe sculе zălogite, carĭ au fostŭ tóte furate. Bestialitatea şi vandalismulŭ tâlharilorŭ a produsŭ o nespusă indignare în totŭ oraşulŭ. Se ḑice, că ei au întratŭ în casa medicului mascaţĭ. S'au găsitŭ sub unŭ podŭ unŭ cuţitŭ, unŭ şişŭ şi nisce cârpe pline de sânge, carĭ s'au depusŭ la poliţiă. Câţĭ-va individĭ suspecţĭ au fostŭ arestaţĭ, dér nu s'a constatatŭ încă décă sunt adeveraţii făptuitorĭ. Ministeriulŭ de interne a pusŭ unŭ premiu de 200 fl. v. a. pentru celŭ ce va descoperi pe tâlharĭ. Cu datŭ de 25 ni se scrie că ucigaşii, cincĭ la numĕrŭ, au fostŭ prinşĭ duoi d'intrînşii se ḑice că au fostŭ arestaţĭ la Sebeşŭ.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 11 (23) Februariu 1884.

Renta română (5%)	Cump.	$93^1/_2$	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%)	„	$94^1/_5$	„	95
„ couvert. (6%)	„	$98^1/_2$	„	99
Împr. oraş. Buc. (20 l.)	„	32	„	33
Credit fonc. ruralŭ (7%)	„	$102^1/_4$	„	$102^3/_4$
„ „ „ (5%)	„	$92^1/_4$	„	$91^1/_2$
„ „ urbanŭ (7%)	„	$101^3/_4$	„	$102^1/_4$
„ „ „ (6%)	„	98	„	$98^1/_4$
„ „ „ (5%)	„	$88^1/_2$	„	89
Banca naţională a Romăniei	„	1385	„	—
Ac. de asig. Dacia-Rom	„	378	„	—
„ „ „ Naţională	„	$257^1/_2$	„	—
Aurŭ	„	3.80	„	3.90
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.09	„	2.10

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Februariu st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6% 121.90. Rentă de aurŭ 4% 90.30. Rentă de hărthiă 5% 87.90. Imprumutulu căilorŭ ferate ungare 140.70. Amortisarea oatoriei căilorŭ ferate de ostu ung. (1-ma emissiune) 94.60. dto (II-a emissiune) 116.75. dto (III-a emissiune 99.50. Bonurĭ rurale ungare 100.25. Bonurĭ cu cl. de sortare 100.—. Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ 100.—. Bonurĭ cu cl. de sortare 99.50. Bonurĭ rurale transilvane 99.25. Bonurĭ croatoslavone 100.—. Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. 97.50 Imprumutulŭ cu premiu ung. 112.50. Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului 110.40. Renta de hărtiă austriacă 79.60. Renta de arg. austr. 80.65. Renta de aurŭ austr. 101.30. Losurile din 1860 135.50. Acţiunile băncei austro-ungare 745.—. Act. băncei de creditŭ ungare 309.75. Act. băncei de creditŭ austriace 306.75 Argintulu —.— Galbinĭ împĕrătescĭ 5.71. Napoleond'orĭ $9.60^1/_2$. Mărcĭ 100 imp. germ. 59.25 Londra 10 ₤ sterlinge 121.45.

Numere complete dela începutulŭ anului sĕ mai află.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Tipografia: **Ioanŭ Gött şi fiiŭ Henricŭ.**